

Referanse:

Jansson, U. 2019. Naturverdier for lokalitet Toåsen, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2018. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink: <https://biofokus.no/narin/?nid=6312>)

Referansedata

Fylke: Akershus
Kommune: Nesodden
H.o.h.: 140-215 moh
Areal: 1992 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2018
Inventør: UJA
Vegetasjonsone: boreonemoral 100% (1990 daa)
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Undersøkellesområdet er befart av Ulrika Jansson, BioFokus gjennom ordningen med frivillig vern, i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og grunneier. Det avgrensede forvaltningsområdet på 1992 daa sammenfaller med undersøkelsesområdet og ligger på nordvestre delen av Nesodden. Området utgjør et vel avgrenset skog- og myrområde på Toåsen. Området har relativt stor topografisk variasjon, men omfatter ikke hele gradienten fra sjøen til toppen av Toåsen.

Området har fattig berggrunn og i hovedsak tynt løsmassedecke, unntatt på de åpne myrene og i myrskogen der det er torv av varierende tykkelse. Mesteparten av skogarealet har lav bonitet, men det forekommer areal med middels og høy bonitet, i mindre dalersøkk og i lavereliggende terreng. Vegetasjonen er variert innenfor fattige vegetasjonstyper, men med noe innslag av litt rikere vegetasjon i forbindelse med mindre kildefremspring og sumpskogsvegetasjonen. Vegetasjon og topografisk variasjon gir generelt ikke grunnlag for krevende karplanter. Furu dominerer i storparten av arealet. I lisdler, mindre daler og kløfter er gran viktigste treslag. Boreale løvtrær finnes i hele området, men ikke i store mengder. Lengst sør finnes en skrent med noe eik og i nord finnes noe svartor i sumpskog.

Nesten hele arealet består av gammel skog (hkl 5), med stort innslag av gamle furutrær og spredt med gamle grantrær. Konsentrasjonen av død ved i verneforslaget er generelt liten, men det finnes død ved i alle nedbrytningsfaser og kontinuiteten vurderes som relativt god.

Det er avgrenset to gamle granskoger og en gammel furuskog med lokale verdier. Det er også en stor og intakt lavlandsmyr innenfor verneforslaget som er vurdert som svært viktig. To mindre areal er vurdert som rødlistede naturtyper (sørlig kaldkilde (VU) og rik gransumpskog (EN)). Det er gjort enkeltfunn av rødlistede arter knyttet til skog. Ellers huser myrarealet og skogen rundt et stort mangfold av fugl og det er god potensial for å finne insekter og amfibier som både trenger åpne vannsamlinger og død ved i sin livssyklus.

Lokalitet Toåsen anses som et godt arrondert området med middels grad av urørthet de siste tiårene. Toåsen skårer lavt til middels på de målte gammelskogsparameterne, mens det skårer middels på stedsbetingete parametere som vegetasjonsvariasjon og topografisk variasjon, men lavt på rikhet og treslagsvariasjon. Funn av 6 rødlistearter i ulike organisme-grupper, men ingen trueete arter gir lav skår for parameteren artsmangfold. Området skårer middels på størrelse. De største kvalitetene ved området er at det er et større sammenhengende gammelskogsareal med intakte myr. Det vurderes samlet som et verneverdig område med regional (**).

toåsen vil i høy grad bidra til inndekning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndekning av lavereliggende biologisk gammel skog og restaureringspotensial. Det er også et stort sammenhengende skogområde i boreonemoral sone i Oslofjorden og har viss funksjon som storområde.

Feltarbeid

Feltarbeid ble utført av Ulrika Jansson i starten av august 2018. Området er stort og har mye småtopografi. Enkelte små forekomster av biologisk viktig natur kan derfor være forbigått, men det er vurdert at området er godt nok undersøkt.

Tidspunkt og værrets betydning

Det var oppholdsvær og sol ved befaringen, slik at været ikke satte noen hindringer for feltarbeidet. Tørr sommer og litt tidlig kartleggingstidspunkt kan ha medført dårlig fruktifisering hos vedboende og markboende sopp. Potensialet for markboende sopp er imidlertid svært begrenset.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med frivillig skogvern i regi av Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Oslo og Akershus og grunneiere. Tilbudsområdet som er vurdert omfattet et areal på 1992 daa.

Tidligere undersøkelser

Toåsen omfattes av verneplan for barskog (Korsmo og Svalastog 1993), også kartlagt av Haugan (1995). Storparten av av tilbudsområdet dekkes av en naturtypelokalitet (BN00041986), kartlagt som gammel furuskog med lokal verdi i 1995. I øst (ved Vamyra) skjærer tilbudsområdet en tidligere kartlagt naturtypelokalitet (BN00042051), kartlagt som gammel furuskog med lokal verdi, i to. I sørøst inngår deler av en naturtypelokalitet (BN00041997) med kulturmarksverdier som tidligere er gitt B-verdi, men som er unøyaktig avgrenset og beskrevet. I nordvest ligger en annen naturtypelokalitet (BN00042033),

som såvidt går inn i undersøkelsesområdet. Denne er kartlagt som gammelt ospeholt med B-verdi. Det ble ikke prioritert å gjennomgå lokaliteter som kun delvis lå innenfor undersøkelsesområdet ved befaring i 2018. Disse kan undersøkes ved eventuell utvidelse eller i forbindelse med kommunal naturtypekartlegging. I MiS-kartlegging (utført 2003) er det kartlagt 3 figurer med rik bakkevegetasjon som såvidt berører undersøkelsesområdet i sør, øst og nordvest.

Beliggenhet

Det undersøkte området ligger på nordvestsiden av Nesodden, ca.1 km sørøst for Sunnås.

Naturgrunnlag

Topografi

Lokaliteten består av et større høydeparti (Toåsen) med en sentralt liggende myr (Tomåsan). I søndre del av verneforslaget heller terrenget noerlunde jevnt nedover fra myrområdene, mens området er mer småkupert, med smaledalganger og mindre koller i nordre del av verneforslaget.

Geologi

Skogen befinner seg på et næringsfattig grunnfjellsområde og berggrunnen består av granitt og granodioritt. Løsmasser mangler stort sett, unntatt på et større myrareal, der løsmassene er torv og nærmest gården To, der det inngår mindre areal med marine avsetninger.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vegtasjonzone: boreonemoral 100% (1990 daa) .

Området ligger i boreonemoral vegetasjonssone i svakt oseanisk seksjon.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Verneforslaget har stort sett kun fattige vegetasjonstyper som lavskog, lyngskog, bærlyngskog (inkludert blokkebærskog) og blåbærskog. På myrene dominerer fattige vegetasjonstyper, ofte omgitt av fattig myrkantmark og myrskog. Det er også innslag av intermediære myrpartier og sumpskogspartier i vestre del av verneforslaget. Lengst i nord forekommer mindre kildefremspring i gammel granskog og rik sumpskogsvegetasjon i et plantefelt. Furu dominerer i myrskog og myrkantmark samt på kollepartier. Gran dominerer i søkk og lenger ned i skrentene. Det er innslag av løvtrær, først og fremst bjørk, men også rogn, osp, selje og vier fins spredt. I nord kommer det inn svartor i forsumpete partier og lengst i sør står enkelte eiker i sørskrenten ned mot Toveien. Skogboniteten er lav i storparten av arealet, men det inngår også noe skog på middels og høy bomitet. Det er avgrenset to mindre areal med rødlistede naturtyper. En sørlig kaldkilde (VU) er avgrenset i nordøstre del av verneforslaget og en rik gransumpskog (EN) er avgrenset i sørvest.

Skogstruktur og påvirkning

Nesten hele arealet består av gammel skog (hkl 5), med stort innslag av gamle furutrær og spredt med gamle grantrær. Skogen befinner seg i aldersfase og sen optimalfase. På de mest næringsfattige og grunnlendte partiene er furutrærne lave og har gjerne flatt toppparti. Det finnes til dels partier med tett, naturlig furuforyngelse bærlyngskogen og i furumyrskogen. Over hele området finnes det stående døde trær, gadd og læger, men stort sett i små konsentrasjoner, men med noe større mengder i kjerneområder og i tidligere avgrensede naturtypelokaliteter. I den grandominerte skogen er det mest død ved i kjerneområdene i nord og i sør, men det er spredt med granlæger også i resten av de grandominerte delene. Sammentaget er konsentrasjonen av død ved i verneforslaget liten, men da det finnes død ved i alle nedbrytningsfaser vurderes kontinuiteten som relativt god.

Det har pågått forsiktig småflatehogst og plukkhogst i skogen tidligere, og det er gjort funn av gamle overgrodde stubber av furu. I nord og øst forekommer også enkelte felt med ungskog.

Myrkomplekset er i stor grad intakt, men den nordre myra er påvirket av grøfting og ikke avgrenset som naturtypelokalitet. I nord, hvor det er innslag av gransumpskog, har det vært grøftet tidligere, og grøftene er fortsatt virksomme.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Toåsen. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Måsatjernet V

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: C

Areal: 53,5daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern-kartlegging 2018. Registrert lokalitet erstatter gammel lokalitet (BN00041986) som tidligere dekket nesten hele verneforslaget. Området er tidligere kartlagt av Korsmo og Svalastog (1993) i forbindelse med inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Naturtypebeskrivelse og verdigradering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel granskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjøres av de bratte delene av den vestvendte og sørvendte skrenten sørvest for Måsatjernet

på søndre del av Toåsen, på nordvestre del av Nesodden i Akershus. Berggrunnen består av fattig granitt og det er stort sett inget løsmassedecke. Skogen vokser i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en gammel granskog av typen gammel lavlandsgranskog, men det inngår også elementer fra gammel furuskog i de høyreliggende delene. Lavskog øverst i siden, med gradvis overgang til bærlyngskog og blåbærskog. Det inngår også sør og vestvendte bergvegger. Furu dominerer i lavskogen, men gran blir vanligere og til slutt dominerende i midtre og nedre del av skrenten. Det inngår også enkelte eiker i tresjiktet og spredt med osp og selje, særlig i blokkmarken i sør.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er i hogstklassen 5, men er fleraldret og flersjiktet med godt innslag av trær i alle aldre. Av gammel-skogelementer inngår gamle furutrær, gamle grantrær, læger av både gran og furu i flere nedbrytningsklasser. Den er små mengder død ved. De grøvste grantrærne måler 50-60 cm, men de fleste trærne har mindre dimensjoner. Det finns et elgplass i den sørvendte skrenten. Området er mye brukt til friluftsliv.

Artsmangfold: Det er ikke registrert rødlistearter i området, men hyllekjuka, rekkekjuka og rødrandkjuka ble observert. Det er noe potensial for rødlistearter knyttet til granlæger.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter observert.

Del av helhetlig landskap: Den aktuelle lokaliteten ligger i et større område med gammel skog og all død ved-rik skog i området har en viss funksjon for naturmangfold knyttet til kontinuitetspreget skog.

Verdivurdering: Lokaliteten skåres lavt på artsamangfold og tilstand, men middels på størrelse. Samlet vurderes den som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i området er ikke avhengige av skjøtsel for å opprettholdes eller videreutvikles.

2 Tomåsan

Naturtype: Låglandsmyr i innlandet - Annen låglandsmyr i innlandet
BMVERDI: A

Areal: 152,9daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern-kartlegging 2018. Lokaliteten er ikke kartfestet som enkeltobjekt tidligere, men hele området er befart av Korsmo og Svalastog (1993) i forbindelse med inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. Relevant informasjon fra den kartleggingen er videreført. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Naturtypebeskrivelse og verdivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for låglandsmyr i innlandet fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjøres av et større myrparti (Tomåsan) og en myrtjern i skogområdet Toåsen på nordvestre delen av Nesodden i Akershus. Berggrunnen består av fattig granitt og løsmassedecke utgjøres av torv. Myren ligger i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en låglandsmyr i innlandet av typen annen låglandsmyr. Avgrensningen gjelder både helt åpen myr, spredt tressatt myr, et lite tjern (i nord) og mindre partier med furumyrskog i kantsonen mot fastmark. Myrvegetasjonen er fattig. Furu dominerer i de tresatte partiene, men noe innslag av bjørk. Blokkebær vokser i feltsjiktet i de tresatte partiene. På den åpne myra vokser arter som torvmyrull, røsslyng, rundsoldogg, sivblom, kvitlyng, hvitmyrak, stor tranebær, molter og bjønnskjegg. Rundt tjernet finnes bestand av flaskestarr. Det vokser også takrør noen steder på myra. Myra er torvmosedominert med arter som broddtorvmose (*Sphagnum fallax*), kjøttorvmose (*S. magellanicum*), rødtorvmose (*Sphagnum rubellum*), rusttorvmose (*S. fuscum*) og dvergtorvmose (*S. tenellum*) (mosefunn fra 1993).

Bruk, tilstand og påvirkning: Myra er stort sett intakt, uten tegn til grøfting eller torvtekt i nyere tid. Furumyrskogen som inngår har furu på opp mot 15-20 cm i dbh, inkludert gamle seinvokste trær. Området er mye brukt til friluftsliv og bærer preg av dette, med stier i kanten til myra.

Artsmangfold: Myra er en viktig lokal for fugl og rødlistearter som gjøk (NT), gulspurv (NT) og taksvale (NT) er observert på eller rett ved myra, sammen med over 50 andre fuglearter, blant annet orrfugl. Det er også funnet starnnebbmott (NT) på myra. I furumyrskogen i nordøstre del av avgrensningen er det i 1993 registrert furustokkjuka, som sjelden går på furu under 150 år.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter observert.

Del av helhetlig landskap: Den aktuelle lokaliteten ligger i et større område med gammel skog og utgjør et av få intakte myrreal i denne delen av landet.

Verdivurdering: Lokaliteten skåres høyt på størrelse og hydrologisk tilstand (intakt), samtidig som myra ligger i boreonemoral vegetasjonssone. Dette gir grunnlag for å vurdere myra som svært viktig (A-verdi).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i området er ikke avhengige av skjøtsel for å opprettholdes eller videreutvikles. De hydrologiske verdiene er avhengige av at det ikke blir foretatt grøfting eller andre drenerende tiltak på myra.

3 Bjørnåsen SV

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: C

Areal: 11,5daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern-kartlegging 2018. Registrert lokalitet er tidligere beskrevet av Haugen (1995), etter feltbefaring av Steinar Olsen 14.10.1994, men ikke nøyaktig kartfestet. Informasjon fra gammel kartlegging er videreført. Lokaliteten inngår i et område som i sin helhet er kartlagt av Korsmo og Svalastog (1993) i forbindelse med inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Naturtypebeskrivelse og verdivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel granskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger sørvest for Bjørnåsen og sørøst for Tyristua i et skogområde på nordvestre delen av Nesodden i Akershus. Berggrunnen består av fattig granitt og det er stort sett inget løsmassedecke. Skogen vokser i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en gammel granskog av typen gammel lavlandsgranskog, men det inngår også et mindre kildefremspring, avgrenset som den rødlistede naturtypen sørlig kaldkilde. Vegetasjonstyper i området er blåbærskog og grøftet, uttørket sumpskog. Langs bekken i sør er det små partier med mer intakt sumpskog/fuktskog. Bekkene overgår til grøfter i nordre del. Mosegrodde bergvegger inngår også i avgrensningen. I bunnsjiktet inngår torvmoser og bjørnemose i de fuktigste partiene. I feltsjiktet i sør inngår arter som trådsiv, flaskestarr, stjernestarr og torvmyrull, mens det lenger nord er mer blåbær, gaukesyre og skogburkne. Ved kildefremspringet vokser mer krevende arter som myrkongle, hengeving og firblad, med fagermoser i bunn. I busksjiktet vokser trollhegg og vierkratt i partier. Skogen er grandominert men her inngår også bjørk, furu, svartor, rogn, selje osp og noe rogn.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er i hogstklasse 5. Gran måler opp mot 40-50 cm, med enkeltindivider opp mot 60 cm i dbh. Furu opp mot 45 cm i dbh inngår, mens løvtrærne som mest måler 25-30 cm. I området er det registrert granlæger i alle nedbrytningsstadier. Det er i tillegg et parti med stående død ved etter et nylig barkbilleangrep. Det er også en del død furu- og løvved, samt gadd og høgstubber av både gran, bjørk og svartor. Det er registrert en del eldre hogstspor av gran i området. I nordre del av området er skogbunnen preget av grøfting. Området er mye brukt til friluftsliv og bærer preg av dette.

Artsmangfold: Soppen rynkeskinn (NT) ble funnet på ett granlæger i 1995. I 2018 ble svartsonekjuke (NT) funnet på en tynn, godt nedbrudd granlåg. Blant vanlige vednedbrytere ble rødrandkjuke, rekkekjuke, hvit tømmerkjuke og frynsesopp registrert i 2018, i tillegg til kjukeputesopp på rødrandkjuke. I fuktskog ved kaldkilden vokste gul trompetsopp. Flaggspett ble observert i området ved befarng. Det er potensial for flere rødlistearter knyttet til granlæger.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) inngår i lysninger i skogen.

Del av helhetlig landskap: Den aktuelle lokaliteten ligger i et større område med gammel skog og all død ved-rik skog i området har en viss funksjon for naturmangfold knyttet til kontinuitetspreget skog.

Verdivurdering: Området er lite påvirket av skogbruksaktiviteter i nyere tid, men en del eldre hogstspor viser at det har vært aktivitet i skogen tidligere, både i form av hogst og grøfting. Allikevel forekommer det død ved i flere nedbrytningsstadier og skogen er variert både med hensyn på antall treslag og nøkkelelementer. Lokaliteten skårer lavt på størrelse og arts mangfold, men middels på tilstand. Samlet vurderes den som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i området er ikke avhengige av skjøtsel for å opprettholdes eller videreutvikles.

4 Tyristua S

Naturtype: Gammel furuskog - Gammel lavlandsfuruskog
BMVERDI: C

Areal: 14daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i 2018 av Ulrika Jansson, BioFokus i forbindelse med frivillig vern-kartlegging 2018. Lokaliteten er ikke kartfestet som enkeltobjekt tidligere, men hele området er befarng av Korsmo og Svalastog (1993) i forbindelse med inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. Relevant informasjon fra den kartleggingen er videreført. Rødlistearter er vurdert etter Norsk rødliste for arter 2015. Naturtypebeskrivelse og verdivurdering er utarbeidet basert på faktaarkutkast for gammel furuskog fra 2014.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjøres av en kolle sør for Tyristua i et skogområde på nordvestre delen av Nesodden i Akershus. Berggrunnen består av fattig granitt og det er stort sett inget løsmassedekke. Skogen vokser i boreonemoral vegetasjonssone og svakt oseanisk seksjon.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Avgrensningen gjelder en gammel furuskog av typen gammel lavlandsgranskog. Skogen vokser i en gradient fra bart fjell via lavskog og lyngskog, til blåbærskog på sidene av kollen. Furu dominerer i trejktet, med noe innslag av bjørk og rogn i sidene.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen er i hogstklassen 5. Den består av nokså småvokst, gammel furuskog, med flere gamle, vridde furutrær med brysthøydiameter opp mot 35 cm. Det fins både døde stående trær og enkelte læger, men i små mengder. Skogen er fleraldret. Området er mye brukt til friluftsliv og bærer preg av dette.

Artsmangfold: Det er ikke registrert rødlistearter i område. Det er lite potensial for rødlistearter knyttet til furulæger og gammel furu. Signalarten furustokkjuke er tidligere funnet i nærheten av Tomåsan og potensialet er nokså stort for å finne den også her.

Fremmede arter: Ingen fremmede arter observert.

Del av helhetlig landskap: Den aktuelle lokaliteten ligger i et større område med gammel skog og all død ved-rik skog i området har en viss funksjon for naturmangfold knyttet til kontinuitetspreget skog.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, arts mangfold og tilstand. Samlet vurderes den som lokalt viktig (C-verdi).

Skjøtsel og hensyn: De biologiske verdiene i området er ikke avhengige av skjøtsel for å opprettholdes eller videreutvikles.

Artsmangfold

Gammel skog dominerer i verneforslaget, men det er stort sett lite død ved og få funn av rødlistearter knyttet til død ved. Det ble imidlertid funnet svartsonekjuke (NT) i 2018 og rynkeskinn (NT) i 1994 i kjerneområde Bjørnåsen SV. På en gammel furu i kantsonen til myra i kjerneområde Tomåsan er furustolljuke registrert. Det er økende mengde død ved både i kjerneområdene og i resten av verneforslaget slik at potensialet for flere signalarter og rødlistearter vurderes som relativt stort.

De åpne myrene og tjernene bidrar med variasjon til verneforslaget og gir grunnlag for flere artsgrupper. Det er registrert over 50 forskjellige fuglearter i tilknytning til myra, derav gjøk (NT), gulspurv (NT) og taksvala (NT) og orrfugl. En rødlistet sommerfugl (starrnebbmott, NT) er også funnet på myra. Flere amfibier benytter området, blant annet buorm, stålorm og buttsnutefrosk i tillegg til at slettsnok (NT) er observert nede ved Bjørnemyrhallen, i vestre kanten av verneforslaget.

De sørvendte liene har trolig noe potensial for insekter når skogen blir eldre og mer rik på død ved. Potensialet for sjeldne arter knyttet til rik bakkevegetasjon er litet.

Tabell: Artsfunn i Toåsen. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Fugler	Cuculus canorus	gjøk	NT		2
	Delichon urbicum	taksvale	NT		
	Emberiza citrinella	gulspurv	NT		
Karplanter	Sambucus racemosa	rødhyll			3
Sommerfugler	Crambus silvella	starnnebbmott	NT		2
Sopper	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuke	NT		3
	Phellinus pini	furustokkjuke			2
	Phellinus viticola	hyllekjuka			1
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT		3
	Scytinostroma odoratum	flakskinn			1
	Thelephora terrestris	frynsesopp			3

Avgrensning og arrondering

Hele undersøkelsesområdet på 1992 daa er funnet verneverdig. Noen områder med yngre skog og noe hogstpåvirket skog inngår i verneforslaget, men fjerning av disse fra verneforslaget ville gitt en dårligere arrondering. Verneforslaget får middels skår for parameteren størrelse, da det ligger i boreonemoral vegetasjonssone og stort sett består av barskog. Arronderingen er god, med det ville ha vært optimalt å inkludere alle tilgrensende gammelskog, inkludert hele de avgrensede naturtypelokalitetene med skogkvaliteter i nordvest og i øst, dvs. alle unntatt lokalitet BN00041997 da denne stort sett har kulturmarksverdier og trenger annen type forvaltning.

Andre inngrep

På toppen av toåsen er det er del tekniske installasjoner. Som følge av en del fritidsaktiviteter, merkete stisystemer osv., er noe av lavdekket nedslitt på en del koller og langs stier. Langs myrkanten kan en av og til finne en del søppel. Friluftaktiviteten ser ut til å være mest knyttet til stier, så når en kommer utenfor disse virker skogen lite påvirket. I nord (ved Tyristua) kommer en lysløype inn mot kanten av det undersøkte området.

Vurdering og verdisetting

Verneforslaget vurderes som lite påvirket av nyere tids inngrep, men med et stort stinett og en del grøfting, og med mindre areal med ungsog i nord og øst er innlemmet av arronderingsmessige grunner (**). Stort sett hele verneforslaget utgjøres av skog i hogstklasse 5, med mest furudominert skog på koller og rundt myrene, men også grandominert skog i lisdere, i mindre dalganger/kløfter og på forsumpet mark i nord. Mye av skogen er trolig 100-150 (-200) år, men det inngår også partier med plantet ungsog og areal med mye naturlig foryngelse. Skogboniteten er lav i stortparten av arealet, men det inngår også noe skog på middels og høy bomitet.

Både i furudominert og grandominert skog er det lite død ved (*), men konsentrasjonen er noe høyere innenfor kjerneområdene, særlig det i nord. Det fins død ved i alle nedbrytningsklasser og kontinuiteten i dødt trevirke er middels god (**). Det finns både gamle furutrær og gamle grantrær i verneforslaget og det gis to stjerner for gamle bartrær (**). Det er kun funn av enkelte individer av eik og svartor og ingen av disse var særlig gamle (0). Det er heller ikke vurdert at området huser mange mer enn enkelte gamle boreale løvtrær (*). Treslagsfordelingen vurderes som lite variert (*), med sterk dominans av furu og gran.

Det er store gradienter i fuktighet innenfor fattige vegetasjonstyper, fra lavskog til fattig myr, men kun mindre areal med rikere vegetasjon og mer produktiv skog. Samlet gis vegetasjonsvariasjon to stjerner (**), mens området får én stjerne på rikhet (*). Det er forholdsvis stor topografisk variasjon innenfor verneforslaget (**), med et markert høydeparti, lisdere mot sør, vest og øst og mye småtopografi i nord. Det topografiske spennet er på ca. 140 moh. til ca. 215 moh.

Området har noe potensial for rødlistede vedboende arter knyttet til gran og i viss grad furu. Av rødlistearter er svartsonekjuka (NT), rynkeskinn (NT), gjøk (NT), gulspurv (NT), taksvale (NT) og starnnebbmott (NT) registrert. Området er gitt én stjerne (*) på artsmangfold.

Området er relativt stort (**), og arronderingen vurderes som god (***), med utvidelsespotensial mpt nord og øst.

Samlet vurderes området som ett lokalt til regionalt viktig skogområde for biologisk mangfold knyttet til gammel barskog (*-**).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Toåsen. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørthet	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slagsfordeling	Topografisk-variasjon	Vegetasjons-variasjon	Rikhet	Arter	Størrelse	Arrondering	Samlet verdi
1 Måsatjernet V	***	*	**	**	0	0	*	*	*	0	*	-	—	*
2 Tomåsan	***											-	—	***
3 Bjørnåsen SV	**	**	**	**	0	0	**	*	*	*	*	-	—	*
4 Tyristua S	***	*	**	**	0	0	*	*	*	0	*	-	—	*
Samlet vurdering	**	*	**	**	*	0	*	**	**	*	*	**	***	**

Mangeloppfyllelse

Verneforslaget har 65 daa av mangelnaturtypene gammel granskog og gammel furuskog til sammen, men naturtypene har C-verdi. Dette gir middels mangeloppfyllelse for mangelnaturtyper. Området får høy mangeloppfyllelse for generelle mangler da det har over 250 daa lavlandsskog og over 250 daa biologisk gammel skog. Det er lite høybonitetsskog i området. Området inneholder store sammenhengende areal med gammel skog, såvidt under grensen for å regnes som et storområde i boreonemal sone. Det er derfor satt middels mangeloppfyllelse for parameteren storområder. Dødved-mengden er økende i området og det er under tvil vurdert at området har stort restaurerings- og utviklingspotensial. Toåsen ligger i Oslo-regionen med stort potensielt artsmangfold og mangelvurderingen gir derfor samlet høy mangeloppfyllelse for verneforslaget.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Toåsen.

Mangelnaturtyper: Middels mangeloppfyllelse

Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Høy mangeloppfyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Høy mangeloppfyllelse

Storområdekvaliteter: Middels mangeloppfyllelse

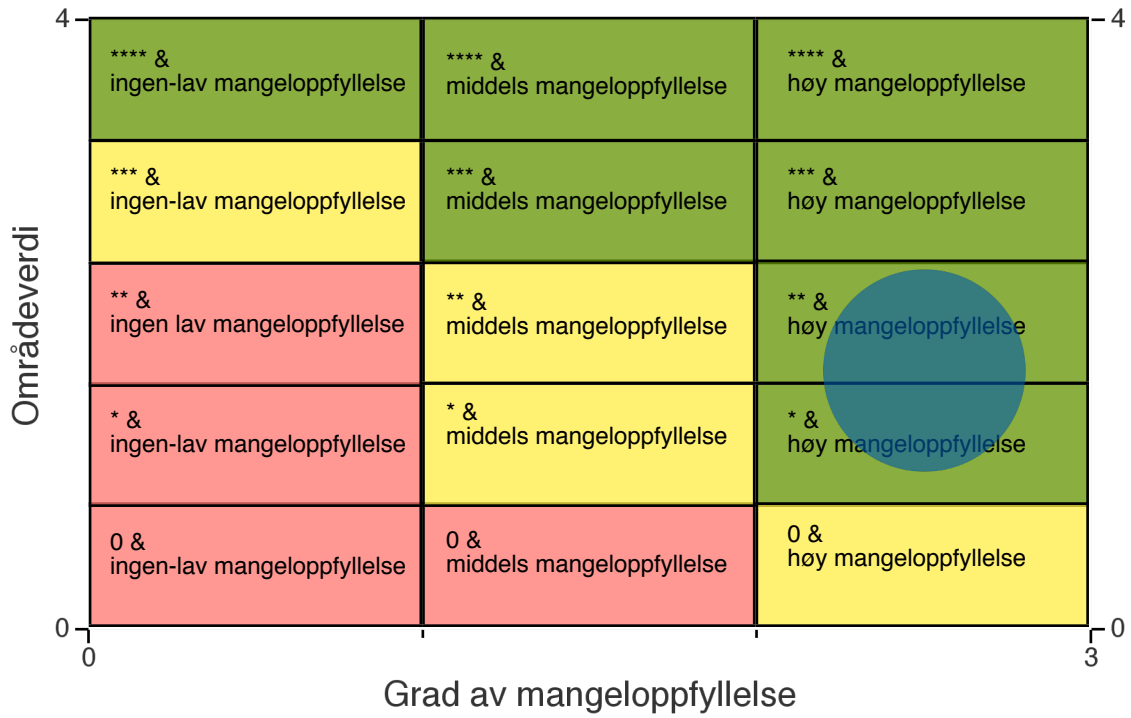
Samlet mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

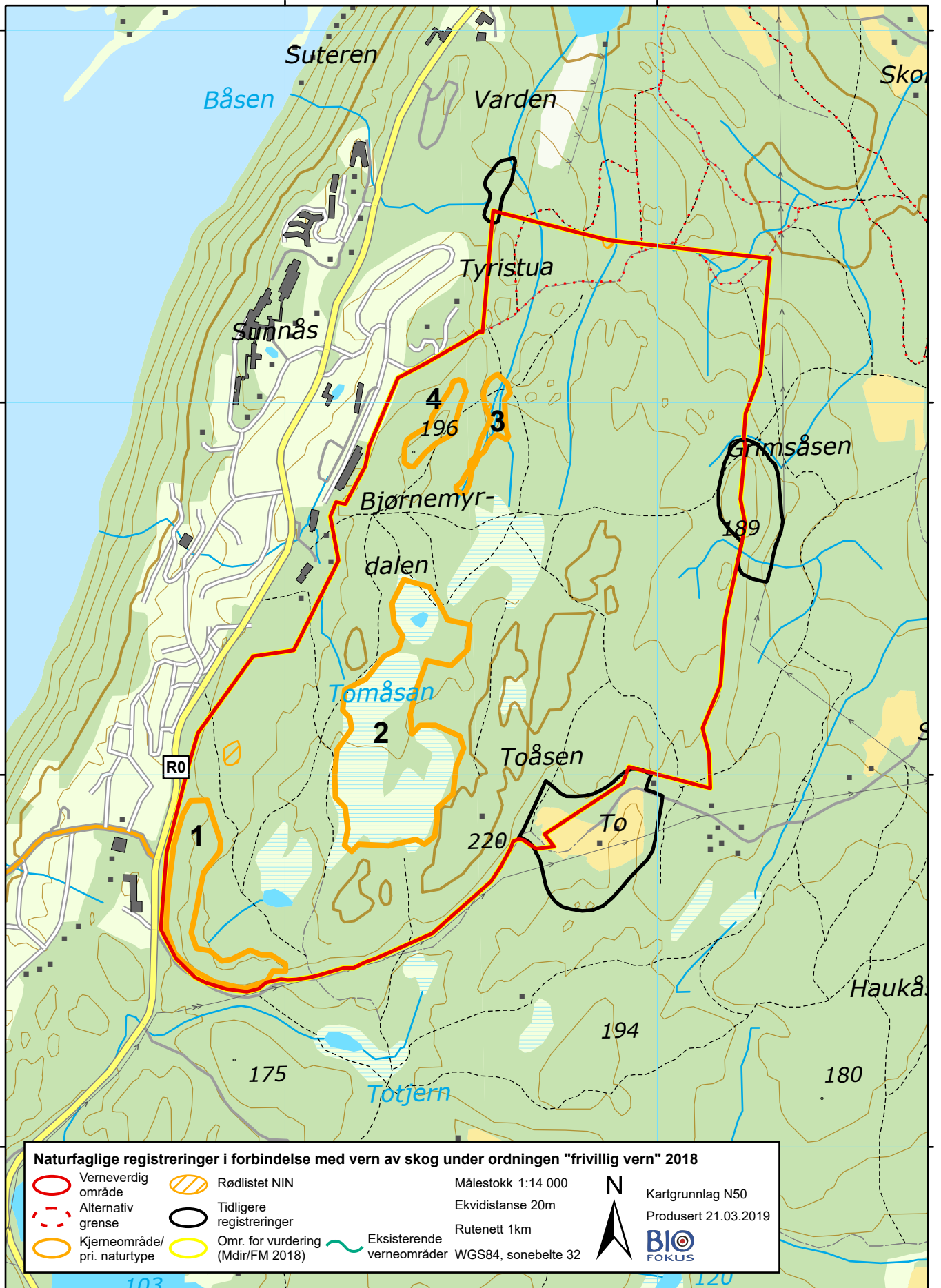
Referanser

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Inventering av verneverdig barskog i Akershus og Oslo. - NINA Oppdragsmelding 227: 1-128.

Figur: Blå sirkel angir området Toåsen sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppgyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av områdets egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Bilder fra området Toåsen

Flere steder finnes bratte bergvegger. Foto: Ulrika Jansson

Stor og intakt lavlandsmyr. Foto: Ulrika Jansson

Spredt står gamle furutrær. Foto: Ulrika Jansson

Furu dominerer i store deler av verneforslaget. Foto: Ulrika Jansson